

KUKÁTKA 5

XXXVII. národní přehlídka amatérského divadla pro děti Rakovník 2018

Zápočet z předmětu Popelka získali všichni

■ O pobytu a činnosti studentů JAMU na rakovnické Popelce jsem hovořil s pedagogem JAMU MgA. Jonášem Konývkou.

■ **Jak vlastně došlo k tomu, že studenti JAMU začali jezdit na Popelku?**

Dá se říci, že to byla moje a Kamilina iniciativa. Na JAMU v Ateliéru divadla a výchovy, kde působíme, jsme si říkali, že bychom se nějakým způsobem měli dostat víc do reálné praxe. Společně se Simonou Bezouškovou jsme došli k závěru, že bude fajn, když budeme jezdit právě na Popelku, už proto, že se jedná o divadlo pro děti. Dramatická výchova je jedna z našich cílových prací, které mohou naši absolventi v budoucnu dělat. V roce 2013 jsme tedy do Rakovníka vyrazili s ročníkem, který jsem tenkrát vedl. S prváky jsme tehdy na přehlídce vlastně jenom tak byli. Hned na příští rok jsme si se Simonou domluvili, že bychom vedli, slovy pana docenta Schejbala, určitou poloilegální skupinu. A z poloilegální skupiny vzešla ta skuteč-

nost, že jsme legální standardní součástí programu.

■ **Ti studenti, kteří do Rakovníka přijedou, jsou vždy studenty prvního ročníku?**

Původně jsme sem přijeli s prváky, ale pak jsem Popelku přehodil na druhý ročník. Teď tedy jezdí do Rakovníka vždy druháci.

■ **V jakých ohledech je pro ně jejich pobyt na přehlídce přínosný?**

Někteří ze studentů se až do druháku nemusí potkat s nějakým divadelním festivalem. Nebo na nějakém festivale byli, ale neví, že existuje Popelka, neví, že existuje přehlídka divadel pro děti. Za jeden z největších přínosů považují formu diskuzí po představeních, formu zdejších reflexí. Málokde se stává, aby se hodinu a půl mluvilo o jednom představení. Skvělý je i komplex lektorský sbor, děti, soubor a diváci.

■ **Jak probíhá váš běžný den na přehlídce?**

To se různí. Máme nastavený určitý systém. Nemohu vzít všech devět studentů – dospělých lidí – k deseti malým dětem. Studenti se tedy postupně střídají. Každý nejprve zapisuje záznam z činnosti dvojice přítomných lektorů, pak se stane pomocným lektorem a nakonec hlavním lektorem, který výsledky vzápětí prezentuje na rozborovém semináři. Vedle toho všeho ještě dělají další činnost, a tou je psaní glos k před-

stavením, která viděli. Píší také další, větší či naopak doplňující malé texty pro přílohu, kterou pak dodáváme do redakce Kukátka. Tuto činnost dělají ti, kdo právě nemají na starost reflexe k představení.

■ **Jaký obor vaši studenti studují?**

Postupně upouštíme od názvu Dramatická výchova. Náš obor se jmenuje Ateliér divadla a výchovy. Jde o obor, ve kterém se učí, jakým způsobem se dá divadlem vzdělávat. Velice zjednodušeně řečeno.

■ **Jaké mají vaši absolventi uplatnění?**

Práci si najdou například v základních uměleckých školách. V současné době se také hodně rozjíždí další uplatnění. Profesionální divadla si k sobě berou odborníka, který je lektorem dílen pro děti. Škola přijde do divadla na představení a v divadle potřebují člověka, který rozumí dětem a pracuje s nimi například před představením. Často se také stává, že si naši absolventi udělají malé divadlo, které začne dělat produkci pro děti a jezdit se svým představením. I proto, aby viděli, jak se to dělá a jak to může fungovat, jezdí na přehlídku.

■ **Máte zjištěné, jak jsou vaši absolventi úspěšní při hledání zaměstnání?**

Myslím, že uplatnění mají vyšší než herci nebo režiséři. V rámci umělecké školy jsou na tom tedy hodně dobře. S bakalářským studiem získají pedagogické minimum, jsou tedy zároveň učitelé i umělci. Vystudo-

vali na umělecké fakultě a rank toho, co mohou po škole dělat, je docela široký. Některé jdou na gymnázium, pedagogickou nebo základní školu. Uvědoměný ředitel, který ve škole chce dělat divadlo, shání odborníka, takže se absolventi uplatní i na jiných školách než na ZUŠ. Nebo "zběhnou" a začnou dělat profesionální divadlo jako například herci. Jejich uplatnění je tedy skutečně různorodé...

■ **Mají studenti z účasti na Popelce zápočet?**

Samozřejmě že ano. Popelka je povinný, nikoliv volitelný předmět. Ještě se mi ovšem nestalo, že bych za Popelku zápočet nedal. Mám pocit, že ve své přítomnosti zde studenti vidí smysl, stejně jako já. Navíc uprostřed semestru opustí na týden školu. Kdo by to nechtěl.

Honza Švácha

Děti jsou součástí adrenalinu z představení

■ Jak už jeho název *Fathers & Daughters Praha* napovídá, pražský divadelní soubor funguje především ve složení otců a jejich dcer. Rodinné divadlo se rozhodlo zpracovat netradiční verzi známé pohádky, kterou po jejím situování do trampského prostředí pojmenovalo *Sněhurka a sedm trempaslíků*. Na otázky Kukátka odpovídali herec, textař, scénárista a jeden z režisérů Lukáš Rumlena (LR) a dětské herečky Žofie Rumlenová (ŽR) a Viktorie Kuličková (VK).

■ Udělali jste z trpaslíků trempy. Jaký je váš vztah k trampingu?

LR: Dospěli v našem souboru mají vztah k trampingu z dětství, kdy jezdili na tábory. V rodině rádi kempujeme. Trávíme léto pod stany. Čím jsme blíží přírodě, tím máme větší radost.

VK: Já jsem navíc skautka.

LR: Z naší rodiny je zas skautkou Anežka.

■ Na popud toho, že rádi kempujete a máte mezi sebou skauty, vznikl nápad zpracovat inscenaci, která by i vzdala hold trampingu?

LR: Možná to vzniklo spíš tak, že jsme potřebovali do hry dostat nějaké písničky. Máme pocit, že představení ožívují. Hledali jsme nějaký sjednocující žánr, protože sami nejsme tak bystří skladatelé, abychom hudbu tvořili sami. V divadle, které dělám pro dospělé, jsem rád přetextovával slavné šlágry. Tím, že se na melodii nějaké slavné písně napíše text, související se hrou, vznikne vtip.

■ Bylo pak jednodušší naučit písničky i děti v souboru, které je mohly znát

z kempování?

ŽR: Většinu písniček jsem znala. Spíš pro mě bylo zajímavé, když jsem je někde zpívala po tom, co jsem už uměla texty pro hru. Původní verze jsem si nepamatovala. Bylo těžké se je znovu naučit.

VK: Také většinu písniček znám. Ve škole jsem pak zpívala verze z naší hry.

■ Jak na texty reagovaly učitelé?

VK: Většinou jsem přes ostatní nebyla slyšet.

■ Jaké je vést rodinné divadlo?

LR: Z hlediska rodinného fungování je to především úleva pro matky, kromě Anny Roubínkové, která v inscenaci hraje se svojí dcerou. Na začátku nás ale projekt napadl s Jakubem Tlapákem. Říkali jsme si, že bychom chtěli nějak trávit čas s dětmi jen sami jako tátové. Divadlo spolu děláme už od gymnázia, od patnácti let. Je to naše vášeň. Měli jsme čím dál méně času na kloubení rodiny a divadla. Soubor tedy vznikl i jako řešení našich vášní. Původně jsme chtěli dělat divadlo pro děti, ale holky řek-

ly: „Prrr, budete ho dělat pěkně s námi.“ Nejdřív jsme si nebyli úplně jistí, jestli to zvládneme, ale nakonec nás to všechno baví.

■ Žofie a Viktorie, je *Sněhurka a sedm trempaslíků* první hra, ve které hrajete?

ŽR: V tomhle souboru ano, ale jinak jsem hrála už jinde. Chodila jsem na dramaťák a účinkovala v jednom divadle s tátou. Teď jsem ještě k tomu i v úplně jiném souboru. Střídám je. Měla jsem už zhruba pět rolí.

■ Jak se cítíš jako zlá královna, která otráví Sněhurku?

ŽR: Mám to ráda. Záporné role mě baví víc, než hrát kladné postavy.

VK: Také raději hraji zápornáky, ale je mi to vlastně celkem jedno.

■ Jak probíhal výběr rolí pro jednotlivé děti?

LR: Výběr látky určoval počet dětí, protože role trpaslíků umožňují uplatnění i takovým, které ještě nemluví. Některé se připojovaly i s tím, jak dorůstaly. Nejdříve se představení účastnily jako diváčky a skákaly po Sněhurce, aby ji zachránily. Pak jsme zvýšili počet kostýmů a zapojili je. Inscenaci hrajeme už asi druhým rokem. Někdy máme opravdu sedm trempaslíků, někdy jenom šest, když někdo nechce hrát. Při některých reprízách to nevíme do poslední minuty. Například v případě Báry, již jsou teprve tři. Ještě dvě minuty před představením říkala, že hrát nebude. Pak se rozhodla, že bude, tak jsme ji rychle oblékli a účinkovala s námi.

■ Nešlo si nevšimnout, že Bára je velmi rozverná. Je těžké ji uhlídat?

LR: Někdy je to náročnější, někdy tátu, Jakuba Tlapáka, poslouchá, ale nevdává. Odběhne a pak zase příběhne. Nepředvedatelné chování dětí je součástí adrenalinu z představení.

■ Lukáši, ke *Sněhurce a sedmi trempaslíkům* jste napsal scénář. Nosíte do

souboru už hotovou hru nebo se na tvorbě textu podílejí i ostatní?

LR: Dřív jsem si říkal, že budeme tvořit demokraticky a improvizovaně, že necháme děti i vybrat děj a za nějakých spontánních zkoušek začne vznikat tvar. Nakonec se ale takový způsob ukázal jako velmi chaotický. Rok jsme se nikam neposouvali. Na základě určitých podnětů jsem si v létě sedl a pohádku sepsal. Pak měla hra také společný vývoj.

■ Žofie a Viktorie, co jste říkaly na Lukášovu verzi *Sněhurky*, když jste ji poprvé četly?

ŽR: Moc se mi to líbilo. Zamlouvala se mi i moje role. Zlou královnu jsem chtěla hrát už tehdy.

VK: Také se mi to líbilo. Smála jsem se vtipům. Vyhovovalo mi to. I já jsem tam vcelku záporák.

■ Budete se souborem inscenovat také další hry?

LR: Máme plán. Rozepsali jsme další hru a doufáme, že ji budeme moct na Popelku přivést třeba za dva roky, protože je to zpracování Popelky s názvem *Pop Elka*. Reflektujeme v něm některé moderní sociokulturní jevy. Princ si bude vybírat nevěstu v rámci reality show *Svět hledá princeznu*. Bude tam porota, dívky budou zpívat a sestry zazpívají nafrněné písně. Elka bude rebel a všechny překvapí.

Jirka Štraub

Sněhurka a sedm trempaslíků *Fathers & Daughters Praha*

■ Víte, co se stane ze Sněhurky, když se dotkne drátů elektrického vedení? Popelka. Tak to alespoň praví jeden starý dětský vtip, který tím nepřímo dokládá, že tyhle dvě mimořádně populární pohádkové hrdinky k sobě tak nějak neodmyslitelně patří. Dříve nebo později se proto zákonitě musela nějaká Sněhurka na Popelku dostat. Kdo by se byl nadál, že to bude ve verzi, která známé pohádkové motivy parafrázuje a paroduje, ve které vrcholí interakce s dětskými diváky pověřením chlapce z publika explicitním políbením představitelky titulní role a jejíž pohádkový příběh uzavírá sexistický popěvek o tom, jak Sněhurka v čele pochodující trpasličí družiny kroutí prdelkou? A že to i přes tohle všechno bude pozoruhodná ukázka kvalitní rodinné zábavy při rázovité hře na divadlo!?

Inscenaci Sněhurka a sedm trempaslíků nastudoval divadelní soubor *Fathers & Daughters* z Prahy na základě principů autorského divadla podle scénáře Lukáše Rumleny. Známa Aarne-Thompsonova klasifikace (nejznámější mezinárodní katalog pohádkových bytostí) uvádí celkem 709 variant sněhurkovského pohádkového modelu. Nejslavnější je pravděpodobně verze německá, publikovaná bratry Grimmy poprvé v roce 1812 v jejich proslulé sbírce *Kinder und Hausmärchen*. Není pochyb o tom, že Rumlenova parafráze je dalším novým a vcelku originálním přírůstkem do seznamu variací na sněhurkovské téma.

Jedná se o rodinné divadlo, které – jak název souboru napovídá – nazkoušeli jako společnou kratochvíli otcové se svými dcerami. Formálně jde o pohádku v kabaretním balení. Lukáš Rumlena své diváky před začátkem představení uvítá v hledišti, citlivě je připraví na všechno, co je čeká, a zároveň je naladí na atmosféru hry, která láskyplným

způsobem třicet minut rabuje nejrůznější motivy slavné pohádky a staví je do nových nebo pokroucených souvislostí. Jeden příklad za všechny: Kouzelné zrcadlo je název deníku, který vychází ve třech jazykových mutacích, české, anglické a německé. Ve chví-

li, kdy šéfredaktoři zdrženlivě připustí, že by se mohlo psát i o jiné kráse nežli té macešině, zlá macecha alias MISS Pohádka všechny redakce koupí a deníky zruší. Děj pohádky je zasazen do lesa plného trempů respektive různě velkých trempaslíků. Jednotlivé dramatické situace jsou v podstatě uzavřenými vypointovanými scénkami ze Sněhurčina života, přičemž není nouze o hlášky. Prokládány jsou písničkami s originálními (někdy více a jindy méně zdařilými) texty na známé trempské melodie. Asi nejvtipněji je využita dialogická podstata písně *Kdyby tady byla taková panenka...*, když je jejím prostřednictvím pojednán rozkol uvnitř trempasličí komunity, konkrétně spor o to, zda Sněhurku přijmou nebo nepřijmou do svých řad. Inscenace působí nesmírně sympaticky především díky dobře vyladěné, nenucené komunikaci s publikem všech věkových kategorií. Přesto, že užívá ironii a sarkasmus, dokáže oslovit i nejmladší ročníky, které radost ze hry přirozeně sdílí s těmi staršími (ostatně tento klíč je určen i mezi-generačním obsazením rolí). Inscenaci je těžké hodnotit v kontextu národní přehlídky činoherního divadla pro děti. Její hlavní kvality jsou v dobrém smyslu pro humor a spo-

lečné hře na Sněhurku, která by mohla být realizována stejně tak dobře jako v KC i někde pod širým nebem u táboráku. Parametry činoherního divadla inscenace spíše nesplňuje. Dramatické situace jsou jen nahrubo nahozeny, fungují jako odrazový můstek pro hlášky, ale nejsou herci vědomě rozvíjeny. Herecké výkony jsou nevyrovnané (září především Lukáš Rumlena), jednotlivé motivy pohádkového příběhu jsou pojímány spíše jako scénky pro pobavení nežli jako součást důmyslně vystavěného dramatického příběhu. Přes veškeré výhrady má inscenace potenciál osvěžit diváky dobře nadávkovanou mírou chytré, i když nejen pohádkově nekorektní zábavy.

Luděk Horký

velice povedená
karikatura doc. Mgr.
Milana Schejbalu

nepříliš povedená
karikatura
Mgr. Ludka Horkého

poměrně vydařené zpodobnění ruky Mgr. Ludka Horkého

Divadelní strachy

Strach z kritiky

Potemněla světla na jevišti, hlediště se pomalu stává osiřelým a diváci si u šaten sdělují dojmy z představení. Část z nich vyrazí do šaten herců a hereček, aby vyjádřila, častokrát květinami, příznivé dojmy z hereckých výkonů, rodičovskou hrdost nebo otázku, zda smí počkat v baru a objednat něco k pití. Divadlo končí a zdá se být pravděpodobným, že na strach zde není vůbec žádné místo. Z herců spadla tréma, režisér pije na radost nebo na žal a vesměs všichni odkládají v zákulisí poslední zbytky svých rolí do fundusu a šatny. Líčidla jsou smyta a nahrazena

méně výraznými, pot zůstal ve sprchách a kostýmech, kde by se tu vzal strach. A přece. Pomalu a zákeřně se z hloubi uměleckých mozků začíná klubat nejprve stín pochybnosti. Byla jsem dobrá? Prožil jsem to? Všimli si mého přebreptu ve druhém jednání? Mám vycházet ze šatny? Herečkám i hercům velmi záleží na tom, co si myslí o jejich výkonech publikum, co napíše o představení čtený kritik, zda se v kritice objeví jejich jméno v pozitivní či negativní souvislosti. Jsou herci, kteří okamžitě po představení odcházejí z divadla, aniž by se s kýmkoliv bavili. Potřebují si své zážitky vstřebat a vyhodnotit dříve, než se dostanou ke kritikám

PROGRAM:

Neděle 11. listopadu 2018

10.00–11.20

Tylovo divadlo

1. neratovická divadelní společnost

režie: Miroslav Král

Božena Němcová, Václav Tomšovský, Miroslav Král

Tři kmotřinky

(od 6 let)

12.45–14.00

Rozborový seminář s reflexemi dětských skupin (Tři kmotřinky)

14.00

Slavnostní zakončení Popelky Rakovník, vyhlášení výsledků a předání ocenění

**POPELKA
ONLINE**

Vážení a milí diváci a divačky, v letošním ročníku pro Vás máme novinku: všechna soutěžní představení najdete na webu. Záznamy inscenací můžete sledovat na kanále www.youtube.com/rakafi

